AdRem

Nummer 3, Mei 2024, Jaargang 44

Inhoud

Wat er allemaal aan de hand was 2
Plant van de maand februari.....3
Plant van de maand maart.....4
Fotogalerij 6
Fotogalerij 7
Wilde mutanten 8
Twee hobby's gemakkelijk te combineren 9
Steengoed 10
Met een boekje in een hoekje 11
Onder ons gezegd 13
Jaarprogramma 2024 14

Succulenta—Afdeling “De Achterhoek”

Opgericht september 1975

Verenigingsavonden:
Iedere tweede donderdagavond van de maand in "Kruidenhof te Mallum" In Eibergen. Aanvang 20:00 uur.

Contributie:
Lidmaatschap € 20,- per jaar. Te voldoen op IBAN nummer NL95RABO0189523832 t.n.v. Cactusvereniging De Achterhoek.

Naast de contributie voor de afdeling, moet er ook nog € 30,- contributie aan de landelijke vereniging "Succulenta" betaald worden.

Informatie:
Voor informatie over de vereniging kunt u op de hiernaast staande adressen terecht, of op de verenigingsavonden zoals hierboven vermeld staat.

Bestuur

Voorzitter:
Theo Rengelink
Geleijnsestraat 48
7009 KE Doetinchem
0314 324154

Leden:
Trudy Welman
Julianastraat 17
7161 CP Neede
0545 295813

Scretaresse:
Annie Heijnen,
Kuipersweg 9
7107 BC Winterswijk
0543 564314

Jurrie Hardiek,
M. Krusemanstraat 122
7513 HM Enschede
053 4301499

Penningmeester:
Diddy Hoogstraten
Rozenkamp 8
7151 VN Eibergen
0545 472778

Foto voorpagina: *Echinopsis hybride* (gemaakt door Jos)

Wat er allemaal aan de hand was

Half maart ben ik met Jos naar de 'Freundeskreis Echinopseen' in Ruhla (Duitsland) geweest. We vertrekken dan vrijdagochtend en schuiven voor het gezamenlijke avondeten om 6 uur aan. Daarna volgen er nog lezingen en zo gaat het het hele weekend door tot we zondag na het ontbijt weer huiswaarts gaan. Heel interessant en gezellig, maar vooral ook vermoeiend, vijf uur rijden doe ik ook niet elke dag. Dit gaan we dus in het vervolg ieder voorjaar en ieder najaar een weekend doen (ik in ieder geval). Jos vond het ook erg leuk, het was zijn eerste keer en we kwamen allebei met nieuwe (tweedehands) boeken en plantjes thuis.

Foto 1: Onze secretaresse op de open dag bij Ubink (foto Trudy)

Verder hebben we natuurlijk de beurs en open dag bij Ubink gehad begin april. De eerste cactusbeurs van het jaar heeft toch altijd iets extra's na zo'n lange rustperiode. We hadden nog wat plantjes gekocht voor de verloting en ik koop altijd wat kleine plantjes bij Ubink met knopjes/bloemetjes om weg te geven aan bekenden/vrienden, altijd leuk.

Soms zou je jezelf wel willen opsplitsen voor een dag om maar niks te hoeven missen.

Gisteren, 13 april, zijn een stel van ons naar de rotsplantendag in Utrecht geweest, wat erg gezellig was hoorde ik. Henk is naar de bijeenkomst van de vrienden van de Boliviaanse cactussenclub geweest, waar ik ook graag heen was gegaan, ware het niet dat de voorjaarsbijeenkomst van de varenvereniging ook gisteren was. Daar heb ik de Ierland lezing gegeven voor meer dan 60 mensen. Met microfoon, dat was wel even wennen. De lezing ging prima en ik kreeg veel leuke reacties en vragen naar de adressen van de bezochte tuinen na de lezing, dus dat zat wel goed. Verder was er nog een andere mooie lezing over Selaginella's en een ruilbeurs, zodat je zelf wat planten kwijt kunt en je wat nieuwe soorten mee naar huis kunt nemen.

Zo is er maanden niet veel te beleven en zo gebeurd alles tegelijk. Gelukkig worden de plant van de maand stukjes vaak door anderen geschreven, dat geeft mij wat tijd en jullie worden ook niet eindeloos verveelt met de Theo-show, haha.

En zo is ook het voorjaar weer in alle hevigheid losgebarsten, de meeste bomen en andere planten gaan een stuk eerder aan het werk als andere jaren, nu maar hopen dat de late nachtvorsten ze bespaard worden. Ik wacht in ieder geval nog even met de agaven en dergelijke naar het zomerkwartier zetten, al is de verleiding erg groot om toch vast te beginnen.

Al het verpoot werk is klaar voor dit jaar en alle planten staan al in de startblokken om aan de slag te gaan na de eerste watergift begin april, laat de bloemetjes maar komen!

Theo

Plant van de maand februari

Ariocarpus retusus

Na zoveel jaar bijna het hele blad gevuld te hebben, moet een artikel toch geen probleem vormen. Het geluk was aan mijn zijde toen ik de trotse eigenaar van deze prachtige plant werd. Hierbij dan mijn bevindingen over de verlotingsplant van de maand oftewel *Ariocarpus retusus*.

Foto 2: Ariocarpus retusus

De plant werd in 1838 beschreven door M.J. Scheidweiler in Bulletin de l' Academie Royal des Sciences, des Lettres et des Beaux-Arts de Belgique Bruxelles 1838, 1. ser., vol. V, pp491-492. Bij deze verwijzing naar de beschrijving volgt een Latijnse diagnose van de plant. Nu neem ik aan dat de meesten onder ons de Latijnse taal niet machtig zijn, dus geloof mij dat dit zo is. Ik wilde hier wel volstaan met een kleine vertaling uit het Engels:

Plantenlichaam grijs of blauwgroen, de plant kan 3 – 12 cm hoog worden en 10 – 25 cm in doorsnede, de driekantige tuberkels kunnen 1,5 – 4 cm lang zijn en 1 –

3,5 cm breed, ze staan straalsgewijs op het plantenlichaam, bloemen 4 – 5 cm in doorsnede en 2 – 4,2 cm lamg, wit bloeiend, vruchten wit of groen. De plant heeft een forse penwortel. De bloeitijd valt in ons najaar.

In de beschrijving van de soort wordt het woord polymorf gebruikt. Zoeken we dit woord op dan wordt als betekenis gegeven: in meerdere vormen voorkomend. We komen dan al direct uit op de meerdere vormen die er van deze planten zijn. Bij mij. Bezoeken aan Mexico heb ik dan ook diverse vormen van *Ariocarpus retusus* mogen vinden. Ook de vorm *Ariocarpus retusus* var. confusus. heb ik in de natuur gevonden. Deze onderscheidt zich van de normale vorm doordat hij rood bloeit.

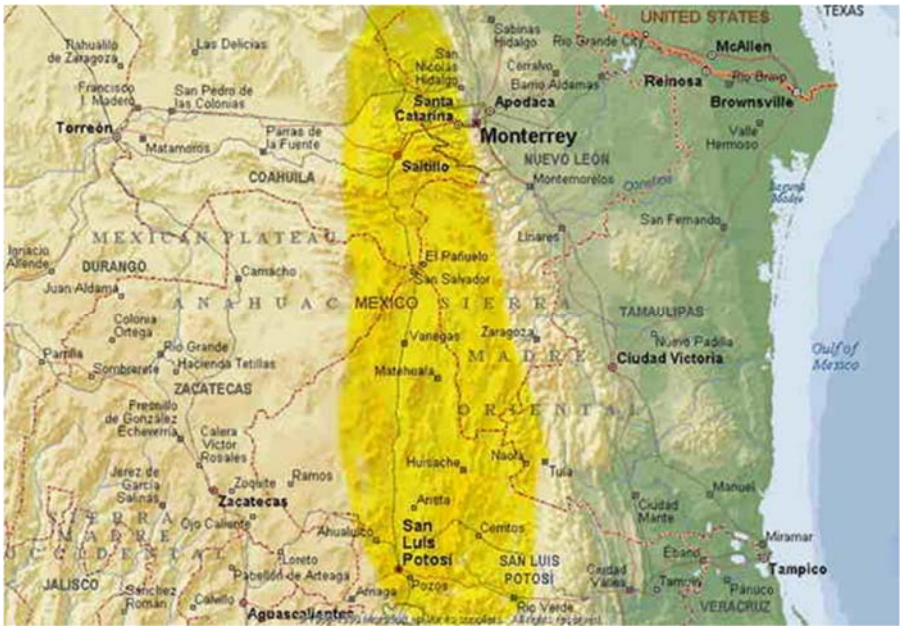

Foto 3: Verspreidingsgebied Ariocarpus retusus.

De meerdere vormen waarin de plant voorkomt is te herleiden aan de indrukwekkende synoniemenlijst die in de loop der tijd is ontstaan.

Door de forse penwortel kan de plant problemen geven wanneer ze te lang nat staan of een niet goed doorlatend substraat hebben.

Henk

Plant van de maand maart

Ornithogalum sardinii (Vogelmelk)

Foto 4 Plant van de maand maart.

Heb je dat ook wel eens, heel hebberig worden als je een mooie plant ziet? Dat overkwam mij op de bijeenkomst van maart. Ik liep langs de krat met de planten voor de verloting en mijn blik viel op een potje waar piepkleine bolletjes met een glimmend groen punk pruikje in stonden. Zoiets heb ik in de kas, maar de bollen zijn groter en langwerpig en ze hebben dun gras op het hoofd. Geen naam erbij en hier stond ook geen bordje in. Maar wel erg leuk. Ik besef dat de kans om het plantje te winnen nul komma nul zal zijn.

Er gebeurt een wonder, ik mag als eerste kiezen. Heel blij, maar de verplichting om over de plant een stukje te schrijven voor ons blad, dempte de vreugde, want ik heb geen naam. Gelukkig weet Theo, dat Gerrit Melissen het plantje uitscheldt voor *Ornithogalum*. Daar kan ik wat mee. Kasten vol boeken, moet eitje zijn. Dat valt tegen want mijn ogen laten weten dat zij niet meedoen met die kleine lettertjes. Dus, leve het internet. Niet zo fijn als boeken maar wel gemakkelijk.

Foto 5: In de kas van Diidy.

Zoeken, zoeken, zoeken en na een paar honderd Vogelmelkjes stuit ik op een Engelstalig artikel. Aardige tekst, maar nog belangrijker foto's en de foto's lijken sprekend op mijn plantje. Ik moet eigenlijk zeggen bolgewas. Behoorde eerst tot de *Hyacinthaceae*, maar nu tot de *Asparagaceae*. Standplaats de Kaap Provincie in Zuid-Afrika. Wordt beschreven in 1994 door de bekende Ernst Jacobus van Jaarsveld. Vernoemd naar Tommy Sardien, curator van National Botanical Garden Kirstenbosch. Het is een caudex plant, de bolletjes staan boven de grond. Heeft een goed doorlatend mengsel nodig, niet te nat, maar ook niet te droog. Houdt van de volle zon, is niet winterhard. De bolletjes worden ongeveer 20 cm hoog, ze bloeien wit.

Tijdens het fotograferen zie ik dat de plant, die ik al heb, een bloemstengel heeft, maar is jammer genoeg nog niet open. Het plantje wordt ook wel Ster van Bethlehem genoemd. Een fantastische aanwinst en ik ben heel nieuwsgierig of de bolletjes gaan bloeien. Dan komt er t.z.t. nog wel een foto.

Diddy

succulenta

Koninklijke Nederlandse vereniging van liefhebbers
van cactussen en andere vetplanten

Fotogalerij

Verzorgd door Jos.

Foto 6: Aversie hybride

Foto 7: Lobivia hybride

Foto 8: Echinopsis

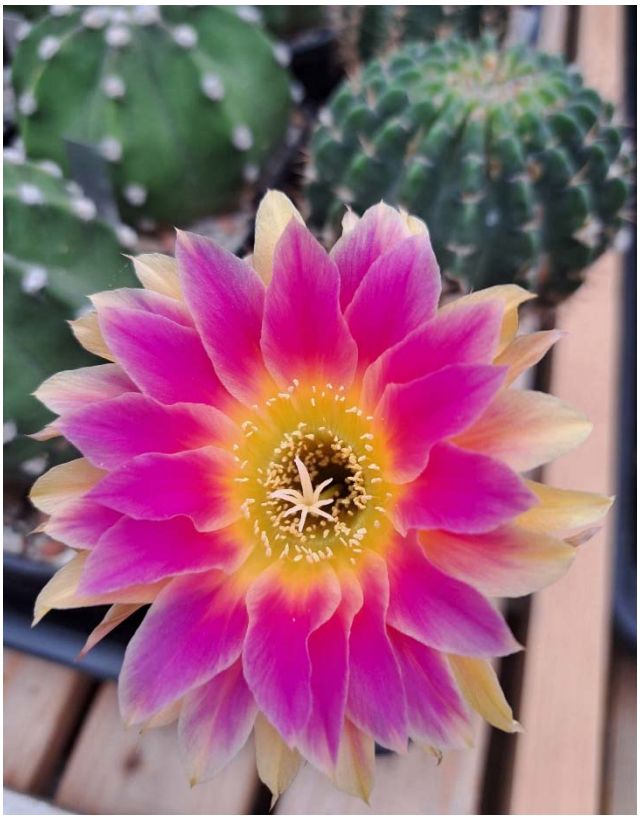

Foto 9: Echinopsis hybride flamenco

Fotogalerij

Verzorgd door Jurrie, alle epiphyllumsoorten.

Foto 10

Foto 11

Foto 12

Foto 13

Foto 14

Foto 15

Wilde mutanten

Cereus peruvianus cristaat

Foto 16: Cristaatarm op een Cereus.

Deze mooie cristaatarm op een *Cereus*-soort vonden we aan het begin van onze reis in Argentinië, in de Chaco-vegetatie op een paar honderd meter hoogte. Hij stond achter een serieus koeienhek, zodat we er helaas niet dichterbij konden komen om hem beter te bekijken. De cristaatarm bevind zich links onderin de foto.

Ik denk dat het een *Cereus peruvianus* is vanwege de in aparte leden groeiende armen. Dit zijn cactus-bomen die een grote hoogte en ouderdom kunnen bereiken. Elk groeiseizoen word afgesloten met het afronden van de armen, zodat zich over tijd een zeer typische groeiwijze (habitus) laat zien. Dit verschilt duidelijk van de groeiwijze van andere cactusbomen die in de buurt groeien zoals *Stetsonia* en *Trichocereus*, die allemaal geen lid-vorming hebben, maar aan een recht stuk groeien.

De huid is mooi blauwachtig en de oudere stukken laten veel verkurking en verhouting zien, wat weer op een redelijke ouderdom wijst, ik schat dat deze boom wel zeker zo oud is als ik (47 jaar oud).

Foto 17: Cereus met cristaatarm links onder.

De foto is van de bovenkant van de plant en laat de stam niet goed zien, de plant was in totaal zo'n 4 meter hoog. Aan de rest van de vegetatie is te zien dat we hier aan het einde van het droge seizoen zitten, de bladverliezende acacia's laten nog geen spoor van nieuwgroei zien, dus heeft het hier het afgelopen driekwart jaar waarschijnlijk nog niet geregend. Dit geeft zeer veel droogtestress voor de planten die hier staan, zodat hier alleen overlevingskunstenaars kunnen groeien als Acacia's en cactussen (ook Opuntia's). Ook stonden er aardig wat bromelia-achtigen als Dyckia, Puya en de eerste Tillandsia's van de reis.

Theo

Twee hobby's gemakkelijk te combineren

Weer twee maanden verder, weer tijd voor AdRem. Dus weer drie mooie planten uit onze Nederlandse flora.

Als eerste het prachtklokje (*Campanula persicifolia*) uit de Klokjesfamilie (*Campanulaceae*). Een vaste plant die al vanaf 1554 in tuinen werd aangeplant. De plant wordt maximaal 90cm hoog.

Foto 18: Campanula persicifolia

Foto 19: : Campanula persicifolia

De plant komt voor op vochtige, kalkrijke grond vaak in bosranden. In juni en juli verschijnen de klokbloempjes, meestal blauw maar soms ook wit. Bij mijn huis kwamen ze op tussen de tegels en toen ik nog werkzaam was bij de plantsoenendienst kwam ik ze vaak tegen verwilderd in de plantsoenen tussen lage struiken. Dit zijn vaak ontsnapte tuinplanten. In het wild is hij zeldzaam maar is niet beschermd. Campanula betekent klokje terwijl persicifolia betekent: blad gelijkend op een Perzik.

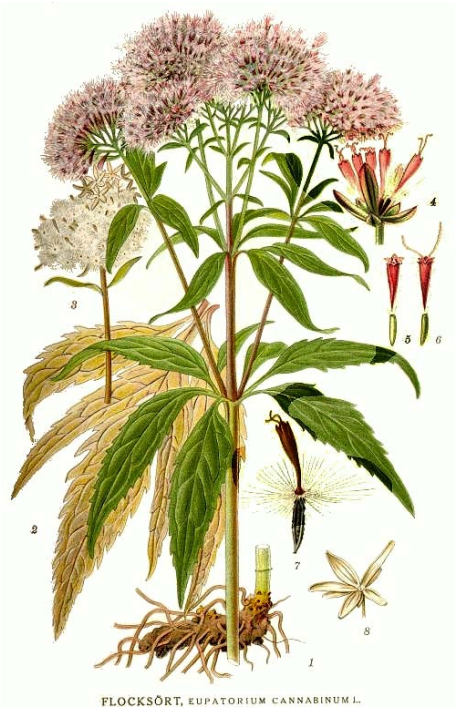

Foto 20: Eupatorium cannabinum

De tweede plant is een grote vaste plant waarvan ik de zaden pluk voor mijn vogels namelijk het koninginnekruid (*Eupatorium cannabinum*) uit de familie van de samengesteldbloemigen (*Composetae*). De plant kan tot bijna 2 meter hoog worden en komt voor op ruigtes en moerassen.

De plant heeft veel nectar, dus vaak bezocht door bijen en vlinders. Vroeger werd er thee van gezet om te gebruiken tegen verkoudheid, maar ook als laxeermiddel. Teveel kon leverkanker veroorzaken. Eupatorium is genoemd naar Eupator, de bijnaam van koning Mithridates van Pontes.

Cannabinum betekent hennepachtig. Koninginnekruid is een verbastering van het Duitse Kunegunden-Kraut vernoemd naar de echtgenote van Keizer Hendrik II de heilige van Kunegunde. Ze gebruikte het kruid bij het verzorgen van zieken.

Foto 21: Gnaphalium sylvaticum

De derde plant is de bosdroogbloem (*Gnaphalium sylvaticum*) uit de familie van de samengesteldbloemigen (*Composetae*). Een vaste plant die in Nederland op de rode lijst staat.

De plant wordt 40 cm hoog en de geelachtige-witte bloemen verschijnen van juli tot in September. De plant komt voor op droge, vrij zure grond tussen heide en langs bospaden. Gnaphalium komt van het Griekse gnaphalon wat gekaarde wol betekent omdat veel soorten een wolkleed hebben. Terwijl sylvaticum bosbewoner betekent.

Dat was het alweer, tot de volgende keer.

Jur

Steengoed

Lekker buiten bezig zijn

De eerste week van maart zit er op. Maart begon met mooie zonnige voorjaarsdagen, wat vooral te zien was aan de fauna in de tuin. Vogels zijn al drukdoende naar nestgelegenheden te zoeken. Onze zwarte overburen die vooral de boomtoppen op het oude kerkhof als huisvesting hebben, rukken aan de takken van de walnotenboom in de tuin van de buren. De roekenkolonie is de laatste jaren weer flink uitgebreid. In de eik voor ons huis zijn zo'n 20 stellen aan het ruziën voor de juiste plek. Een enkel paar dat er vroeg bij was heeft het nest al bijna voltooid, maar helaas gaan andere bouwvakkers als het stel weg is, met takken uit hun nest aan de haal.

Foto 22: De boom met roeken

De *Cornus mas* staat in volle bloei. De *C. mas* is een geliefde plek voor de roodborst die voor arbeidsvitaminen zorgt als ik in de borders aan het werk ben. Ook de lijster is in februari alweer in de tuin gesignaleerd, wat de merelfamilie niet op prijs stelt en de vogel steeds verjaagd. De citroenvlinders, dagpauwogen en gehakkelde aurelia fladderen deze week weer door de tuin op zoek naar lekkers. Helaas heeft een of ander vreetzak het blad opgegeten van de *Camassia leichtlinii caerulea* tot net boven de grond. Hopelijk zijn de bloemstelen gespaard gebleven zodat er toch blauwe bloemen verschijnen. Ook de daslook moest het ontgelden. Van de *Camassia* is na enige tijd het blad hersteld helaas niet in de normale vorm. Ondertussen zijn twee borders van inhoud veranderd. Daarover later meer.

Foto 23: Zingende roodborst in de Cornus mas

Foto 24: Lijster in de Cedrus atlantica 'Fastigiata'

De lage Bergenia's bloeien dit jaar uitbundig. Deze *Bergenia* is een naamloze plant met kleine bladeren. Ze staan in de volle zon. Dezelfde soort staat in een andere border in de halfschaduw waar ze minder groeien en uitbundig bloeien.

Foto 25: Bergenia

De mooie licht roze bloemen hebben een donker roze hart. Ze bloeien nu al een dikke maand. Begin februari waren de bloemen veel lichter van kleur ook het hart. Andere jaren krijgt ze een dakje van noppenfolie, omdat er ook minder winterharde planten in de buurt staan. Deze winter was ze dakloos en dat heeft haar goed gedaan, ik denk omdat het niet zo koud is geweest. De plant wordt 15 cm hoog en de bloemen steken daar nog 10 cm bovenuit. Na twee maanden komt de bloei aan zijn einde, maar de buren nemen het nu over.

Trudy

Met een boekje in een hoekje

Haworthia, Haworthiopsis and Tulista

Dit keer wil ik het graag hebben over het nieuwe boek van Ingo Breuer, dat hij schreef in samenwerking met George Borg Marks, een Maltees.

Eind maart gingen Henk en Jos naar de kwekerij van Ingo Breuer in Heinsberg, Duitsland, vlak over de grens bij Roermond. Uiteraard gingen ze op die ene vrijdag in het jaar dat ik toegezegd had om te komen werken, dus kon ik niet mee helaas.

Op de website van Ingo Breuer had ik dit nieuwe boek van hem al gezien, welke in 2023 is verschenen, dus had ik Jos gevraagd om er een voor mij mee te nemen voor de aankoopprijs van 50 euro. Ik kreeg er zelfs een met de handtekening van Ingo Breuer voorin, toch leuk.

Het is een in het Engels geschreven boek, in eigen beheer uitgegeven en met iets meer dan 300 pagina's. Dat het in eigen beheer is uitgegeven valt vooral op door de soms ietwat knullige opmaak, maar als we dit vergelijken met oudere boeken in eigen beheer uitgegeven, zoals bijvoorbeeld Ritter's Kakteen in Südamerika, dan mogen we dit toch een geslaagde poging

noemen. Het boek hanteert een nieuwe indeling van *Haworthia*, niet meer de oude onderverdeling in ondergroepen zoals 'Robustipendiculares', maar een heel nieuwe indeling in drie geslachtsnamen.

- *Haworthia*: Dit geslacht bevat verreweg de meeste soorten, monofyletisch.
- *Haworthiopsis*: meer clusterende stamloze soorten, die soms stolonen (ondergrondse worteluitlopers) vormen om zich zo uit te breiden, zoals bijv.: limifolia, nigra en tesselata en dit geslacht zou dan meerder voorlopers hebben gehad (polyfyletisch).
- *Tulista*: Het geslacht met de minste qua aantal, maar de grootste planten zoals: marginata, monofyletisch.

Breuer geeft aan dat hij deze nieuwe indeling gemaakt heeft puur op morfologische (uiterlijke kenmerken) grondslag, net als de oudere indeling in ongeveer 9 groepen. Waarom hij dan nu denkt dat deze indeling wel toekomstbestendig is, ontgaat me volledig. Persoonlijk wacht ik dus nog even op DNA-verwantschapsonderzoek en de uitkomsten daarvan voor ik alle naambordjes ga veranderen.

De geslachten zijn weer onderverdeelt in clusters en aggregaten, voordat je op soortniveau belandt. Deze indeling in groepen en complexen gebeurt meer tegenwoordig, denk aan het groene kikker-complex. Dit is geen psychologische aandoening (wedep!), maar een manier om zeer met elkaar verwante soorten die in het veld lastig te determineren zijn te groeperen. Bij de meeste auteurs als Bayer betekent dit een beperkter aantal uiteindelijke soorten, bij Breuer niet, die mogen we best als een splitter betitelen, die houdt verreweg de meeste soorten over. Hij heeft het over 519 planten die volgens hem onderscheidend genoeg zijn om een aparte naam te verdienen, waarvan er dan 261 niet geldig beschreven zijn, maar dan nog. Ik hoor kwade tongen beweren dat dit goed werkt als je veel planten wilt verkopen.

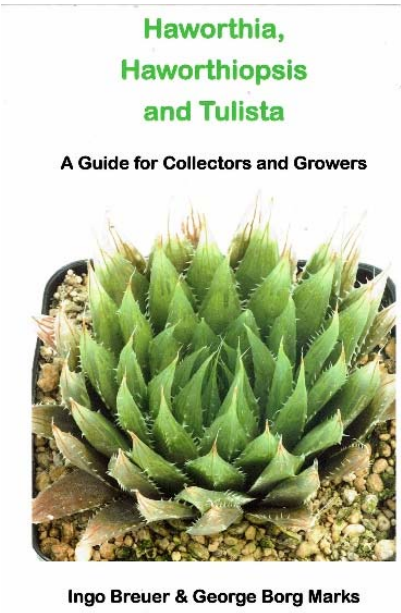

Hoe het ook zij: Al met al een mooi boek met de laatst beschreven soorten er bij. De nieuwe indeling vindt ik nogal ver gaan zonder wetenschappelijk onderzoek die dit onderbouwd, maar laten we er maar even van uitgaan dat het beklijfd.

Alle foto's zijn van planten in gevangenschap en niet in habitat, dat heeft voordelen wat betreft consistentie qua belichting en kader en dergelijke, maar ik vind habitatfoto's toch wel erg belangrijk in een groot boek als dit.

De ondertitel “A guide for Collectors and Growers”, doet de inhoud wel recht, al zijn de verzorgingstips aardig summier, vooral voor echte verzamelaars (verzamel ze allemaal!) is dit een leuk boek. Het standaardwerk waar we nog jaren mee vooruit kunnen, laat denk ik nog even op zich wachten.

Theo

Onder ons gezegd[1]

Op 14 maart had Diddy een binoculair en Theo een microscoop bij zich. We konden allerlei planten maar vooral ook wolluis, wortelluis en schildluis bekijken.

Theo heeft ook een bak met warm water waarin planten met luis zonder pot ondergedompeld werden en na een tijdje er weer uit gehaald. Dit leidt hopelijk tot het verdwijnen van de luizen met de nesten. Theo heeft zich hier heel druk voor gemaakt.

Op 11 april hebben vooral Jos en Theo zich beziggehouden met enten. Theo had planten en entstammetjes meegebracht en Jos heeft veel ervaring met enten. We hebben allemaal met grote belangstelling toegekeken. Het waren allebei heel interessante en leerzame avonden.

Het reisje is vastgesteld op zaterdag 25 mei. We gaan eerst naar de Hessenhof in Ede waar we ook koffie drinken. Hierna gaan we naar Gerrit Melissen bij Utrecht. Tot slot gaan we pannenkoeken eten in Westendorp. De adressen en tijden volgen nog. Eerst hebben we op 2 mei nog een tuinavond bij Diddy in Eibergen.

Zaterdag 6 april zijn we met een aantal leden naar de open dag bij Gert Ubink geweest. Het was prachtig weer en een erg geslaagde dag. Piet Hoogers heeft zich afgemeld voor de bijeenkomst. Zijn vrouw is ernstig ziek. We wensen hun veel sterkte en beterschap.

Annie

[1] Foto's Trudy

Jaarprogramma 2024

Januari	11	Lezing Trudy Welman over Sardinië.
Februari	8	Jaarvergadering. Plantbespreking..
Maart	14	Praktijkavond. Vermeerderen, zaaien etc.
April	11	Vervolg praktijkavond.
Mei	2	Tuinbezoek Diddy Hoogstraten.
	25	Reisje
Juni	13	Lezing van Henk Viscaal.
Juli	11	Tuinbezoek fam. Heijnen en misschien bezoek Garten Picker..
Augustus		Vakantie
September	12	Lezing Gert Ubink.
Oktober	10	Gastspreker.
November	14	Ruilavond.
December	12	Praat- en foto-avond.

Open Dag

Zaterdag 6 april 2024

Mijnsherenweg 20

1433 AS Kudelstaart

Tel. 0297 326889

UBINK

CACTUS & SUCCULENT